

Ønsket om Opretholdelse af status quo. Denne Opretholdelse af status quo maa efter min Mening, hvis den overhovedet skal forstaaes og have nogen Logik, ogsaa referere sig til status quo i produktionsmæssig Henseende, altsaa til status quo i Henseende til den Produktion, som den Gang var fremme fra Sønderborg Oliefabriks Side. Thi der kan ikke være nogen Mening i Rigsdagens og Lovgivningens Adfærd, hvis man havde sagt: Vi ønsker ikke at give flere af disse, lad mig kalde dem pro forma Oliefabrikker en saadan Dispensation, vi ønsker ikke denne ukontrollerede Strøm forøget yderligere, men vi vil give den til Sønderborg Oliefabrik, og saa kan denne Fabrik i Ly af denne Dispensation i øvrigt fortsætte med sin Udvidelse! — saaledes at det, man netop ikke ønskede at fremme, nemlig en fuldkommen ukontrolleret Opsvulmen af det dispenserede Oliekvantum, alligevel kom til at gælde som Følge af Sønderborg Oliefabriks Dispensation.

Derfor mener jeg, at den eneste klare Logik af den Handling, der den Gang blev foretaget, og som jo er konstateret gennem Forskellen mellem det oprindelige Regeringsforslag og den senere vedtagne Lov, er den, at Lovgivningen tilkendegav, at den ønskede status quo opretholdt for det dispenserede Oliekvantum, og det falder fuldkommen i Traad med de Motiver, som den Gang gjorde sig gældende. Det vil ikke være noget Diskretionsbrud at minde om de Forhandlinger, der fandt Sted i Toldudvalget, og derfra fremføre Betragtningerne for Sønderborg Oliefabriks Vedkommende, at ihvorvel man fra mange Sider kunde se, at det var en baade formel og reel Fejl, der var begaaet ved Dispensationen, og en Fejl, der var til Skade for den bestaaende Olieindustri, var Motiveringen herfor den, at man ikke vilde slaa den lille Virksomhed ihjel. Den lille Virksomhed var Sønderborg Oliefabrik, og det var Medfølelsen med denne lille Virksomhed, der bevirkede, at man kom til det Kompromis, man kom til, saaledes at den paagældende mindre Virksomhed, nemlig Sønderborg Oliefabrik, ikke ligefrem skulde slaas ihjel. Men jeg tror heller ikke, det var Meningen, at man med denne Dispensation vilde medvirke til at underminere bestaaende Anlæg, og derfor tror jeg heller ikke, man kan sige, at den klart udtalte Handling, Lovgivningsmagten den Gang foretog med Hensyn til Ændringen af § 37, 4de Stykke, nu skal kunne udlægges saaledes, at det bliver den lille Fabrik, der slaar den store ihjel.

Jeg skal ikke komme ind paa Sagens

Enkeltheder i øvrigt, men jeg er bange for, at det, der nu er ved at udvikle sig, netop er, at det er den lille Virksomhed, der — i Ly af den Dispensation, der paa Bekostning af de bestaaende Toldforhold og paa Bekostning af den bestaaende, med store Ofre af Dygtighed og Kapital indarbejdede Industri — er ved at undergrave den store, den allerede bestaaende Kokosnøddolieindustri, der giver det virkelige Arbejde for Landet, fordi den gennem Presseanlæg beskæftiger det store Antal Arbejdere og ogsaa kræver de store Kapitaler i Anlægsomkostninger.

Jeg tror, som sagt, ikke, at det var Lovgivningsmagtens Hensigt, at Sønderborg Oliefabrik skulde kunne svulme op i Ly af Dispensationen. Jeg tror heller ikke, det var Meningen, at Sønderborg Oliefabrik skulde kvæles af den store Fabrik. Det var et klart udtalt Ønske — og jeg tror, at det, jeg her siger, vil blive underskrevet af de efterfølgende Talere, som havde med Toldudvalget at gøre —, men man fandt en Mellemløbet, en modus vivendi, og denne modus vivendi vilde jeg ønske, man kunde komme frem til igen. Det er vistnok kendt, at der har været Forsøg i saa Henseende, og jeg vilde tro, at det var heldigt, om disse Forsøg kunde genoptages og vi kunde faa en saadan Ordning, at man naaede den gyldne Middelvej, præget af den Opretholdelse af status quo, som ogsaa laa bagved Toldudvalgets Forhandlinger i sin Tid.

Men hvis dette ikke er Tilfældet, vil jeg — jeg skal her udtrykkelig pointere, at jeg vel taler som mit Partis Ordfører, men at det ikke er noget fuldt ud enigt Parti, jeg har bag mig; Hentydningen til de geografiske Skillelinier vil allerede have forraadt, at der er Uenighed om denne Sag ogsaa indenfor mit Parti — alligevel sige, at hvis man ikke kan naa dette Kompromis, denne Opretholdelse af status quo, ser jeg ikke andet end, at Sagen er sat saadan paa Spidsen, at man maa tage sit Valg. For mig er Valget ikke vanskeligt. Hvis man i Ly af denne Dispensation er med til at underminere den bestaaende Kokosolieindustri, betyder det, at man til Fordel for det mindre Anlæg, Sønderborg Olieanlæg med sine 70 Mand, ofrer det større Anlæg, først og fremmest Aarhus Oliefabrik med sine 800—900 Mand. Og jeg kan ikke se andet end, at det i disse Tider er meget let at træffe Valget; i alt Fald er dette Tilfældet for mig personlig.

Derfor vil jeg personlig fuldt ud støtte det Lovforslag, der er fremme her, og derfor bliver min Beklagelse af, at den højtærede